EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 509 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

milles käsitletakse Hispaania 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Hispaania 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Hispaania 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Hispaania 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 17. detsembril 2019 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegia, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2020) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. 17. detsembril 2019 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Hispaaniat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta.

(2) 26. veebruaril 2020 avaldati 2020. aasta aruanne Hispaania kohta[3]. Selles hinnati Hispaania edusamme nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud riigipõhiste soovituste[4] täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] SWD(2020) 508 final.
[4] ELT C 301, 5.9.2019, lk 117.

liikumisel ning varasematel aastatel esitatud soovituste järelmeetmeid. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi, mille tulemused avaldati samuti 26. veebruaril 2020. Komisjon järeldas oma analüüsi põhjal, et Hispaanias esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Suur välis- ja sisevõlg nii avalikus kui ka erasektoris põhjustasid endiselt suure töötuse tingimustes jätkuvalt haavatavust ja avaldasid piiriülest mõju.

(3) 11. märtsil 2020 kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon COVID-19 puhangu ametlikult üleilmseks pandeemiaks. See on raske rahvatervisealane hädaolukord kodanike, ühiskonna ja majanduse jaoks. See paneb riiklikud tervishoiusüsteemid suure surve alla, tekitab häireid üleilmsetes tarneahelates, põhjustab volatiilsust finantsturgudel ja tarbijanõudluse šokke ning mõjutab negatiivselt paljusid sektoreid. See ohustab inimeste töökohti ja sissetulekuid ning ettevõtete äritegevust. See on toonud kaasa suure majandussõoki, millel on juba praegu Euroopa Liidus rasked tagajärjed. 13. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise,[5] milles kutsutakse üles võtma kriisile reageerimisel koordineeritud majanduslikke meetmeid, kaasates kõik osalised nii riiklikul kui ka liidu tasandil.

(4) Mitu liikmesriiki on kuulutanud välja erakorralise seisukorra või võtnud kasutusele erakorralised meetmed. Kõik erakorralised meetmed peaksid olema rangelt proportsionaalsed, vajalikud, ajalise piiranguga ning kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste standarditega. Nende üle tuleks teha demokraatlikku järelevalvet ja sõltumatut kohtulikku kontrolli.

(5) 20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta[6]. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majanduslanguse ajal. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majanduslangust, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. Liikmesriikide rahandusministrid nõustusid 23. märtsil 2020 komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Lisaks võib nõukogu parandusliku osa puhul teha komisjoni soovituse alusel otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See lubab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ning võimaldab samal ajal komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

(6) Tuleb jätkuvalt rakendada meetmeid, et piirata ja kontrollida pandeemiat, tugevdada riiklike tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet, leevendada sotsiaal-majanduslikke tagajärgi ettevõtetele ja kodumajapidamistele suunatud toetusmeetmete abil ning tagada töökohal piisavad tervishoiu- ja ohutustingimused eesmärgiga alustada taas majandustegevust. Liit peaks täiel määral kasutama tema käsutuses olevaid mitmesuguseid vahendeid, et toetada liikmesriikide jõupingutusi nendes valdkondades. Samal ajal peaksid liikmesriigid ja liit tegema koostööd, et valmistada ette meetmeid, mida on vaja selleks, et taastada ühiskonna ja majanduse tavapärane

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

toimimine ning kestlik majanduskasv, integreerides muu hulgas ülemineku rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale ning võttes arvesse kõiki kriisist saadud õppetunde.

(7) COVID-19 kriis on toonud esile paindlikkuse, mida ühtne turg pakub erakorraliste olukordadega kohanemiseks. Kuid selleks, et tagada kiire ja sujuv liikumine taastumisetappi ning kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumine, tuleb ühtse turu tavapärast toimimist takistavad erakorralised meetmed kaotada kohe, kui need ei ole enam hädavajalikud. Praegune kriis on näidanud, et tervishoiusektoris on vaja kriisiks valmisoleku kavasid, mis hõlmavad eelkõige täiustatud hankestrateegiaid, mitmekesistatud tarneahelaid ja põhivarustuse strateegilisi varusid. Need on laiemate kriisiks valmisoleku kavade väljatöötamisel põhilised elemendid.

(8) Liidu seadusandja on juba muutnud asjaomaseid õigusraamistikke,[7] et võimaldada liikmesriikidel mobiliseerida kõik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamata vahendid, et nad saaksid tegeleda COVID-19 pandeemia erakordse mõjuga. Need muudatused annavad suurema paindlikkuse ning lihtsustavad ja seostavad menetlusi. Rahavoogudega seotud surve leevendamiseks võivad liikmesriigid kasutada 2020.–2021. eelarveaastal 100 % suurust liidu eelarvest kaasrahastamise määra. Hispaaniat kutsutakse üles neid võimalusi täielikult ära kasutama, et aidata raskustest kõige enam mõjutatud inimesi ja sektoreid.

(9) Pandeemia sotsiaal-majanduslikud tagajärjed on erineva spetsialiseerumise tõttu Hispaanias tõenäoliselt piirkondade lõikes erinevad Nii on see näiteks piirkondades, mis on turismist kõige enam sõltuvad, nagu Vahemere rannik, Andaluusia, Baleaari saared ja Kanaari saared, kus rohkem kui üks neljandik töökohtadest on seotud selle sektoriga. Sellega kaasneb oluline risk, et Hispaanias suurenevad piirkondlikud erinevused. Võttes lisaks arvesse seda, et liikmesriikidevaheline lähenemisprotsess võib ajutiselt seiskuda, nõuab praegune olukord sihipäraseid poliitikameetmeid.

(10) 1. mail 2020 esitas Hispaania oma 2020. aasta riikliku reformikava ja 2020. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(11) Hispaania suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ja võlareegliga seotud üleminekukorda.

(12) 13. juulil 2018 esitas nõukogu Hispaaniale soovituse tagada, et valitsemissektori esmaste netokulude (3) nominaalne kasvumäär ei ületaks 2019. aastal 0,6 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 0,65 % SKPst. Komisjoni üldhinnang kinnitab, et 2019. aastal kalduti keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks soovitatud kohandamiskavast märkimisväärselt kõrvale. See on oluline tegur aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud komisjoni aruandes, milles hinnatakse võlakriteeriumi täitmist Hispaanias 2019. aastal.

(13) Valitsus kavandab 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt nominaalse eelarvepositsiooni halvenemist: eelarvepuudujääk suureneb 2,8 %-lt SKPst 2019.

---

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID- 19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

aastal 10,3 %-le SKPst 2020. aastal. Valitsemissektori võla suhe SKPsse, mis 2019. aastal vähenes 95,5 %ni, peaks 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt suurenema 2020. aastal 115,5 %ni. Makromajanduslikke ja eelarveväljavaateid mõjutab COVID-19 pandeemiast tingitud suur ebakindlus.

(14) COVID-19 pandeemiale reageerimisel ja osana liidu koordineeritud lähenemisviisist on Hispaania võtnud eelarvemeetmeid, et suurendada oma tervishoiusüsteemi suutlikkust, ohjeldada pandeemiat ning anda abi kriisist eriti tugevalt mõjutatud inimestele ja sektoritele. 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt moodustasid need eelarvemeetmed 3,2 % SKPst. Eelarvepuudujääki suurendavate meetmete kvantifitseerimisel saadud tulemused langevad üldjoontes kokku komisjoni hinnangutega, kui automaatsete stabilisaatoritega seotud kulude erinevat käsitlemist on arvesse võetud. Need meetmed hõlmavad tervishoiuteenuste tõhustamist ja sissetulekutoetusi töötajatele, kes töötavad lühendatud tööajaga. Peale selle on Hispaania andnud teada meetmetest, millel ei ole eelarvele otsest mõju, kuid mis aitavad toetada ettevõtete likviidsust ja mis 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt moodustavad SKPst 9,2 %. Nende meetmete hulgas on eeskätt laenugarantiid (8,8 % SKPst). Üldiselt on Hispaania võetud meetmed kooskõlas suunistega, mis on esitatud komisjoni teatises, milles käsitletakse koordineeritud majanduslikke meetmeid COVID-19 puhangule reageerimiseks. Kui need meetmed täielikult rakendatakse ja kui seejärel suunatakse eelarvepoliitika ümber keskpikas perspektiivis usaldusväärse eelarvepositsiooni saavutamisele, juhul kui majandustingimused seda võimaldavad, aitab see tagada keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkuse.

(15) Kui poliitikat ei muudeta, on Hispaania valitsemissektori eelarvepositsioon komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal –10,1 % SKPst ja 2021. aastal –6,7 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2020. aastal olema 115,6 % ja 2021. aastal 113,7 %.

(16) 20. mail 2020 esitas komisjon Hispaania kohta aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruande, kuna riigis ei järgitud 2019. aastal võlareeglit ja 2020. aastaks kavandatakse eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse (3 % SKPst) ületamist. Kokkuvõttes osutab analüüs sellele, et aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud puudujäägi- ja võlakriteeriumid ei ole täidetud.

(17) Viiruse leviku tõkestamiseks võetud meetmete mõju majandusele on suur ja võib sel aastal tingida SKP 9,4 % vähenemise. Kuigi mõju tööhõivele on praegu keeruline arvutada, on see samuti suur. Pärast kriisi algust on töö kaotanud juba ligikaudu miljon inimest. Mõju tööhõivele leevendab praegu asjaolu, et ligi 3,5 miljonit töötajat töötab lühendatud tööajaga, mis on seni hoidnud ära töökohtade kiire kadumise. Pandeemia tagajärgi Hispaanias võimendavad asjaolu, et tööhõives on suur osatähtsus väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), selliste sektorite (muu hulgas turism ja jaekaubandus) osatähtsus, mis on eriti palju kannatada saanud ja kus taastumine on tõenäoliselt aeglasem, ning ajutiste lepingutega töötajate suur määr (2019. aastal 26,3 %). Kõik need tegurid võivad tuua kaasa suure töökohtade kadumise ja šokki võimendada. Komisjoni prognoosi kohaselt suureneb töötus (2020. aasta veebruaris 13,6 %) 2020. aastal 18,9 %ni ja väheneb 2021. aastal 17 %ni.

(18) Hispaania ametiasutused on püüdnud pandeemia ja piirangute perioodi mõju leevendada mitmesuguste meetmepakettidega, mille kogumaht on 145 miljardit eurot. Haigusega võitlemisel on ametiasutused suurendanud oma kulutusi tervishoiu- ja sotsiaalteenustele. Nad on soodustanud ka lühendatud tööaja kasutamist, et säilitada inimeste töökohti ja toetada kodumajapidamiste sissetulekut. Lühendatud tööajaga

töötavad töötajad saavad hüvitist, mis ulatub 70 %ni nende sotsiaalkindlustusmaksete baasist ning millel on alam- ja ülempiir (vastavalt 502 ja 1 402 eurot). Lühendatud tööaja kasutamise perioodil, mida hiljuti pikendati 30. juunini 2020, töösuhe säilib. Ettevõtted, mis kasutavad lühendatud tööaega, vabastatakse skeemis osalevate töötajate sotsiaalkindlustusmaksetest väga suure osa tasumisest, tingimusel et nad säilitavad nende töökohti vähemalt kuus kuud pärast tegevuse taasalustamist. Nende meetmetega kaasneb spetsiifiline abi (maksude edasilükkamine, sotsiaalmaksete vähendamine ja riigigarantiid) VKEdele ning füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes on Hispaania majanduse selgrooks, ning nendega püütakse aidata hoida ära nende ettevõtjate pankrotte ja aidata neil pärast kriisi kiiresti tegevust jätkata. Vastu on võetud ka meetmed, et tagada ajutiselt sissetulekutoetus ebatüüpilises töösuhtes olevatele töötajatele, kellel ei ole juurdepääsu sotsiaalkindlustuskaitsele.

(19) Hispaania tervishoiusüsteemi tervishoiusalased tulemused on olnud head, kuigi investeeringute tase on suhteliselt madal. COVID-19 pandeemia puhang on pannud süsteemi aga enneolematu surve alla ja näidanud, et see on šokkide suhtes haavatav. Kiired meetmed keskenduvad suutlikkuse suurendamisele seoses tervishoiutöötajate, elutähtsa meditsiinivarustuse ja taristuga, et päästa pandeemia ajal elusid ja ravida inimesi. Puudega inimesed ja eakad, kes viibivad hoolekandeasutustes, on kriisi ajal olnud eriti suures ohus. Tuleb tagada nende jätkuv juurdepääs meditsiini- ja sotsiaalteenustele, sealhulgas erakorralisele meditsiiniabile ja intensiivravile. Hiljem peaksid meetmed keskenduma tervishoiusüsteemi vastupanuvõime parandamisele, et taastada võimalikult kiiresti selle optimaalne toimimine ja parandada uute šokkidega toimetulekut. Pandeemia on näidanud olemasolevaid struktuurseid probleeme, millest mõni tuleneb teatavatest lünkadest füüsilisse taristusse investeerimisel ning puudustest tervishoiutöötajate värbamis- ja töötingimustes. Mis puudutab kulutusi, füüsilisi ressursse ja töötajaid, siis esineb piirkondlikke erinevusi ning eri valitsustasandite vaheline koordineerimine ei ole alati tulemuslik. Keskpikas perspektiivis võiks tervishoiuteenuste osutamine vastata paremini vananemise ning krooniliste haiguste ja puudega inimeste määra kasvuga seotud probleemidele. Keskne roll on selles esmatasandi tervishoiul ja e-tervise arendamisel. Keskpikas perspektiivis on oluline tagada, et majanduslangusest tingitud tõenäoline ressursside vähenemine ei mõjuta inimeste tervisekindlustust ega põhjusta ebavõrdset juurdepääsu.

(20) Kuigi Hispaanias loodi aastaid palju töökohti, oli töötuse määr enne COVID-19 puhangut siiski suur ja tööturg väga killustunud. Esialgsed andmed osutavad sellele, et töötuse määr on Hispaanias kriisi tõttu väga palju tõusnud, mis kahjustab tööturuasutuste niigi piiratud suutlikkust toetada töötajaid ja tööandjaid ning sotsiaalameteid. Keskpikas perspektiivis aitaksid taastumisele kaasa sotsiaalpartneritega konsulteerides võetavad tööhõivet toetavad meetmed, nagu lühendatud tööaja skeemide järkjärguline kaotamine, värbamisstiimulite süsteemide läbivaatamine, et edendada rohkem kestlikke tööhõivevorme, eelkõige noorte töötajate hulgas, ning töötingimuste paindlikkus. Kui suurendataks teaduse ja digitehnoloogia erialadel õppijate osakaalu, muudetaks kutseharidus ja -õpe atraktiivsemaks ja tagataks paindlikud täiendus- ja ümberõppevõimalused, võiks see aidata rahuldada kasvavat nõudlust selliste tehniliste oskuste järele, mida on vaja üleminekuks rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale, mis toimub taastumisega samal ajal. Haridus- ja karjäärinõustamise parandamine ning ebasoodsas olukorras olevate õpilaste ja maha jäänud piirkondade piisav toetamine võib aidata saavutada paremaid haridustulemusi. Nende meetmete edu, mida võidakse võtta nende eesmärkide saavutamiseks, sõltub suuresti sellest, kas on piisavalt aega, et saavutada reformide küsimuses laialdane ja pikaajaline ühiskondlik ja poliitiline konsensus.

(21) Pandeemia mõju tööturule on tekitanud kiireloomulise vajaduse toetada kriisi tõttu kannatanud kodumajapidamiste sissetulekuid. Selleks tehtud püüdlustes on oluline olnud lühendatud tööaja skeemide kasutamise hõlbustamine. Kuid väga lühikese lepinguga ajutistel töötajatel, kes moodustavad ligi ühest miljonit töötuks jäänud inimesest valdava osa ja kelle hulgas on palju noori, ei ole sageli õigust tavapärasele töötuskaitsele. Kestliku taastumise ja sotsiaalse sidususe toetamiseks tuleb varakult tagada, et kõigil töötajatel, sealhulgas ajutistel töötajatel ja füüsilisest isikust ettevõtjatel, on juurdepääs piisavale sotsiaalkaitsele ja aktiivsele tööturupoliitikale,

(22) Kriis tõenäoliselt suurendab Hispaanias vaesust või sotsiaalset tõrjutust, mille tase on kõrge, eelkõige perede ja laste oma. Hispaania oli 2019. aastal liikmesriik, kus keskmised perehüvitised lapse kohta olid kõige väiksemad. Väikese kuni keskmise sissetulekuga peredel ei ole riigis õigust saada rangetel tingimustel antavat lapsetoetust ning maksude mahaarvamine on neile vähe kasulik. Sotsiaalkaitsekulutused on jätkuvalt suunatud suuresti vanematele inimestele ja pensionikulutused peaksid keskpikas kuni pikas perspektiivis oluliselt suurenema, juhul kui teatavaks tehtud kõrvalekalded 2013. aasta pensionireformist muudetakse püsivaks ja piisavaid kompenseerivaid meetmeid ei võeta. Pandeemiast tingitud keeruline majanduslik ja sotsiaalne olukord nõuab hoopis põlvkondadevahelist solidaarsust nooremate põlvkondade abistamiseks. Töötutoetus pikaajalistele töötutele ja töötajatele, kes ei saa osaleda sissemaksetel põhinevates skeemides, jaguneb praegu mitme skeemi vahel, mistõttu selle saajate arv väike. Olemasolevad piirkondlikud miinimumsissetuleku tagamise skeemid jõuavad ainult 20 %ni riigi võimalikest toetusesaajatest ning piirkondlikud erinevused hõlmatuses, kestuses, juurdepääsutingimustes ja piisavuses on suured. Praeguses pingelises keskkonnas kavatsetakse võtta kiiresti kasutusele püsiv sissetuleku tagamise skeem, millega toetatakse hinnanguliselt kolme miljonit inimest ja mis täiendaks olemasolevaid piirkondlikke miinimumsissetuleku tagamise skeeme. Selle mõju vaesuse vähendamisele ja selle kestlikkust lühikeses ja keskpikas perspektiivis ei saa praegu hinnata.

(23) Teine pandeemiast tingitud kriisi süvendav tegur Hispaanias on asjaolu, et suur osa tööhõivest langeb suure hulga VKEde arvele. Selleks et hoida ära välditavaid pankrotte, on võetud kiiresti vastu mõned meetmed, et anda ettevõtetele laenude ja garantiide kaudu likviidsustoetust, keskendudes VKEdele ja sektoritele, nagu turism (mis moodustas Hispaanias 2019. aastal 12 % SKPst), mis kannatavad kriisi tõttu rohkem ja pikemalt. Selleks et meetmed avaldaksid mõju, on oluline, et finantsvahendajad rakendaksid neid tõhusalt ja kiiresti. VKEde rahavoogusid aitab parandada ka maksude ja sotsiaalmaksete tasumise edasilükkamise lubamine ning avaliku sektori asutuste lepinguliste maksete kiirendamine. Nende meetmete kavandamise ja rakendamise protsessis tuleb võtta arvesse pangandussektori vastupanuvõimet. Selleks et tagada nende meetmete tulemuslikkus, on oluline jätkata jõupingutusi, mille eesmärk on vähendada halduskoormust ja osutada tõhusaid digitaalseid avalikke teenuseid. Kriisi tõttu kõige enam kannatada saanud sektorites tegutsevate ettevõtete toetamine ja ekspordiettevõtete konkurentsivõime kaitsmine on edukaks taastumiseks väga oluline.

(24) Majanduse taastumise edendamiseks on oluline kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, muu hulgas asjakohaste reformide kaudu. Hispaania taastumisväljavaated sõltuvad tema suutlikkusest suurendada tootlikkust ja edendada innovatsiooni, muu hulgas digitehnoloogiale ja rohelise majandusele ülemineku kaudu. Hispaania innovatsiooninäitajad on ELi keskmisest väiksemad kõigis piirkondades. Hispaanias ei

ole saavutatud rahuldavaid tulemusi ettevõtete innovatsioonisuutlikkuses ega suutlikkuses investeerida materiaalsesse ja immateriaalsess varasse ning kasutada kõige paremini ära elanikkonna oskusi, mis võib teadmistepõhises majanduses pärssida nende konkurentsivõimet. Kriis on toonud esile selle, kui oluline on digitaliseerimine, et säiliks juurdepääs riiklikele teenustele, haridusele ja koolitustele ning samuti töökohad ja majandustegevus. Enne piirangute perioodi olid Hispaanias ainult pooltes koolides sobivad e-õppeplatvormid ning piirkondlikud erinevused olid märkimisväärsed. Järsk üleminek e-õppele oli eriti raske haavatavatele õpilastele, kellel ei olnud kodus juurdepääsu digitaalsetele lahendustele. Hispaania peaks tagama, et juurdepääs e-õppele oleks kõigil õpilastel, sealhulgas maapiirkondades elavatel ja haavatavatest kodumajapidamistest pärit õpilastel. Ettevõtete digitaliseerimise toetamine edendaks ka Hispaania ettevõtete, eelkõige VKEde ja mikroettevõtjate konkurentsivõimet üleilmsetes väärtusahelates ja suurendaks nende ekspordisuutlikkust. Digitehnoloogia, sealhulgas tipptasemel digitehnoloogia kasutuselevõtt ning maa- ja linnapiirkondade digilõhe kahandamine parandaks Hispaania majanduse innovatsioonisuutlikkust. Kui kõigil tasanditel täiustataks teadusuuringute ja innovatsiooni juhtimise raamistikku, suurendataks süstemaatiliste hindamiste kaudu teadusuuringute kvaliteeti ja stimuleeritaks teadusasutusi tegema erasektoriga koostööd, võiks see muuta teadus- ja innovatsioonipoliitika tulemuslikumaks ning kiirendada innovatsiooni levikut, mis edendaks taastumist.

(25) Hispaania üleminek kliimaneutraalsele majandusele eeldab pikema perioodi jooksul suuri investeeringuid muu hulgas taastuvenergiasse, energiataristusse, energiatõhususse ja säästvasse transporti. Investeeringuid tuleks teha võimalikult kiiresti, et edendada taastumisperioodil üleminekut rohelisele majandusele kooskõlas Hispaania riikliku energia- ja kliimakavaga. Integreeritud energiasüsteemi edendamine peaks toetama taastuvate energiaallikate kasutamist. Era- ja avalike hoonete elektritarbimise vähendamine ulatusliku renoveerimise tulemusel ning aruka võrgu ja taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise arendamine aitaks energianõudlust paremini hallata, toetades taastumise ajal töökohtade loomist. Kui energiataristusse, sealhulgas elektriühendustesse ülejäänud liiduga, tehtaks rohkem investeeringuid, aitaks see parandada ELi-sisese energiaturu integratsiooni, suurendades samal ajal konkurentsi ja edendades taastuvenergia kasutamist. Muude jõupingutustega tuleks edendada säästvat transporti, sealhulgas alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu, eelkõige elektrisõidukite jaoks. Investeeringuid on vaja ka selleks, et võimaldada rohkem raudtee-kaubavedusid, sealhulgas piiriüleseid ühendusi Prantsusmaa ja Portugaliga ning ühendusi sadamate ja logistikakeskustega. Lisaks on Hispaanias teatavad piirkonnad, mida kliimamuutused Euroopas kõige enam mõjutavad. Veevarud on surve all ning veemajanduse ja jäätmekäitluse taristu on riigis ebaühtlane. Rohelised investeeringud võivad aidata tulla toime kliimamuutuste negatiivsete tagajärgedega, nagu üleujutused ja metsatulekahjud, parandada õhukvaliteeti, veemajandust ja jäätmekäitlust ning arendada ringmajanduse potentsiaali. Õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata Hispaanial lahendada mõned probleemid, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele majandusele, eelkõige riigiaruande[8] D lisas käsitletud territooriumidel. See võimaldaks Hispaanial kõnealust fondi võimalikult hästi kasutada.

(26) Õiguslik killustatus ja õiguslikud tõkked takistavad Hispaanias ettevõtetel mastaabisäästu saamist ja mõjutavad negatiivselt tootlikkust. Turu ühtsuse seadust,

[8] SWD(2020) 508 final.

mida kohtud ja konkurentsiasutused juba rakendavad, peaks aktiivsemalt kasutama parema õigusloome ja konkurentsi edendamiseks taastumise ajal. Selles kontekstis tuleks kohe, kui hädaolukord lõpeb, kõrvaldada ranged omandi- ja turupiirangud, millega on tahetud tagada strateegiliste kaupade ja teenuste pakkumine pandeemiast tingitud kriisi ajal. Üldiselt võiks eri valitsustasandite vaheline tihedam ja püsivam koordineerimine muuta taastumist hõlbustava poliitika tulemuslikumaks. Oluline on tagada ka see, et juhtimisstruktuur, mis loodi 2014. aasta riigihankedirektiive rakendavate õigusaktidega, hakkaks võimalikult kiiresti täielikult toimima, et saaks tõhusalt kasutada avaliku sektori investeeringuid, mis võivad taastumist toetada. Tööd tervikliku riikliku riigihankestrateegia kallal tuleks kiirendada, tehes koostöökomitee kaudu tihedat koostööd kõigi valitsustasandite (kesk-, piirkondlik ja kohalik tasand) esindajatega.

(27) Kuigi praegustes soovitustes keskendutakse pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamisele ja majanduse taastumise edendamisele, hõlmasid 9. juulil 2019 nõukogu vastuvõetud 2019. aasta riigipõhised soovitused ka reforme, mis on olulised keskpika perioodi ja pikaajaliste struktuursete probleemide lahendamiseks. Need soovitused on jätkuvalt asjakohased ja nende järgimist jälgitakse järgmise aasta Euroopa poolaasta tsükli jooksul. Sama kehtib ka investeeringutega seotud majanduspoliitikat käsitlevate soovituste kohta. Viimati nimetatud soovitusi tuleks arvesse võtta ühtekuuluvuspoliitika rahastamise strateegilisel kavandamisel pärast 2020. aastat, sealhulgas praeguse kriisiga seotud leevendusmeetmete ja väljumisstrateegiate puhul.

(28) Maksejõuetusmenetluste õigeaegne lõpetamine mängib põhirolli ka ettevõtete likviidsuse ja ressursside tulemusliku ümberjagamise tagamisel, samuti ettevõtluse ja finantssektori stabiilsuse edendamisel. On väga oluline kaitsta kohtusüsteemi suutlikkust tegeleda maksejõuetusmenetlustega tõhusalt. See on eriti tähtis, sest kohtute seiskunud tegevus praegusel ajal ja kohtuvaidluste hulga eeldatav suurenemine pandeemiast tingitud majanduslanguse tõttu võivad olemasolevaid probleeme võimendada, pidades silmas üha pikemaid menetlusi ja kuhjuvaid kohtuasju.

(29) Euroopa poolaasta on liidus majandus- ja tööhõivepoliitika pideva koordineerimise raamistik, mis võib edendada kestlikku majandust. Liikmesriigid on teinud oma 2020. aasta riiklikes reformikavades kokkuvõtte ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamisel tehtud edusammudest. Tagades allpool esitatud soovituste täieliku rakendamise, aitab Hispaania kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja ühistele jõupingutustele tagada liidus konkurentsivõimeline kestlikkus.

(30) Majandus- ja rahaliidu riikide vaheline tihe koordineerimine on väga oluline, et COVID-19 majanduslikust mõjust kiiresti taastuda. Pidades silmas, et Hispaania on liikmesriik, mille rahaühik on euro, ja võttes arvesse eurorühma poliitilisi suuniseid, peaks Hispaania tagama, et tema poliitika jääb kooskõlla euroala käsitlevate soovitustega ja on kooskõlastatud teiste euroala liikmesriikide poliitikaga.

(31) Komisjon on Euroopa poolaasta (2020) raames Hispaania majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2020. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2020. aasta stabiilsusprogrammi ja 2020. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Hispaaniale esitatud soovituste järelmeetmeid. Lisaks nende asjakohasusele Hispaania eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast võttis ta arvesse ka nende vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele,

pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panuse andmise kaudu.

(32) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[9] kajastub eelkõige allpool esitatud soovituses 1.

(33) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes 2020. aasta riikliku reformikava ja 2020. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Praegustes soovitustes võetakse arvesse vajadust tulla pandeemiaga toime ja edendada taastumist, mis on esimene vajalik samm, et tasakaalustamatuse saaks kõrvaldada. Soovitused, milles käsitletakse otseselt makromajanduslikku tasakaalustamatust, mille komisjon tegi kindlaks määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel, kajastuvad soovitustes 1, 2 ja 4,

SOOVITAB Hispaanial võtta 2020. ja 2021. aastal järgmisi meetmeid:

1. Võtta kooskõlas üldise vabastusklausliga kõik vajalikud meetmed, et reageerida pandeemiale tulemuslikult ning toetada majandust ja taastumist. Kui majandustingimused võimaldavad, viia ellu eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Suurendada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ja suutlikkust seoses tervishoiutöötajate, elutähtsa meditsiinivarustuse ja taristuga.

2. Toetada tööhõivet töökohtade säilitamise kavade, tulemuslike värbamisstiimulite ja oskuste arendamise abil. Tõhustada töötuskaitset, eelkõige ebatüüpilistes töösuhetes olevate töötajate puhul. Parandada miinimumsissetuleku tagamise skeemide ja peretoetuste ulatust ja piisavust ning juurdepääsu digiõppele.

3. Tagada, et meetmeid likviidsuse pakkumiseks väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele rakendataks tulemuslikult, muu hulgas vältides maksetega hilinemist. Kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, et toetada majanduse taastumist. Keskenduda investeeringute tegemisel üleminekule rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale, eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni edendamisele, energia puhtale ja tõhusale tootmisele ja kasutamisele, energiataristule, veemajandusele, jäätmekäitlusele ja säästvale transpordile.

4. Parandada eri valitsustasandite vahelist koordineerimist ja tugevdada riigihangete raamistikku, et taastumist tõhusalt toetada.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[9] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.